

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz KOCHANOWSKI

RPO-606966-X/09/JS

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, *03/02/2009*

Pani
Ewa Kopacz
Minister Zdrowia
Ministerstwo Zdrowia
Ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

Wielce szanowna Pani Minister

Z niepokojem i troską odbieram kolejne doniesienia na temat sytuacji epidemiologicznej grypy w Polsce. Wg informacji Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC), w ostatnich tygodniach grudnia 2008 r. liczne kraje zachodniej i południowej Europy poinformowały o znacznym wzroście liczby zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę i ostrych zakażeń układu oddechowego. Ponieważ rozprzestrzenianie się epidemii grypy z Europy Zachodniej na Wschód było dotychczas obserwowane przez większość sezonów epidemicznych uznano za prawdopodobne, że w kolejnych tygodniach grypa sezonowa będzie rozprzestrzeniała się i nasilała w środkowej, wschodniej i północnej Europie. Opierając się na charakterystyce antygenowej i genetycznej wirusa stwierdzono, że wirusy znajdujące się w tegorocznej szczepionce przeciwko grypie odpowiadają wirusom krążącym w środowisku. Szczepionka ta więc stanowi skuteczną ochronę przed zachorowaniem lub przynajmniej pozwoli na znaczne złagodzenie przebiegu choroby.

Uwzględniając powyższe ECDC zaleciła poddawanie się szczepieniom ochronnym przeciwko grypie sezonowej w krajach UE. Dotyczy to szczególnie osób z grup ryzyka - cierpiących na choroby przewlekłe i starszych, a także pracowników służby zdrowia.

Wg danych Krajowego Ośrodka ds. Grypy NIZP-PZH od 16 do 22 stycznia w Polsce odnotowano 47 325 zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę, w tym czasie 77 osób skierowano do szpitala - w porównywalnym okresie ubiegłego roku chorowało 13 122 osób.

Wobec powyższego zasadne wydaje się uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jakim stopniu zalecenia Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób zostały wdrożone w Polsce przez władze zdrowia publicznego. Chodzi zarówno o nadzór epidemiologiczny (zgłaszalność zachorowań), profilaktykę (szczepienia), jak i dostępność do diagnostyki i leczenia grypy i jej powikłań

Źródłem danych o sytuacji epidemiologicznej grypy w Polsce są przede wszystkim okresowe, zbiorcze meldunki o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na grypę, nadsyłanych do powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych przez wszystkie jednostki ochrony zdrowia, do których zgłosili się chorzy oraz dane ze zgłoszeń zgonów nadsyłanych do wojewódzkich stacji sanitarno-epidemiologicznych przez lekarzy, przesyłane przez wojewódzkie stacje sanitarno-epidemiologiczne w formie zagregowanej do Zakładu Epidemiologii NIZP-PZH. [Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. Nr 234, poz. 1570): Załącznik - Wykaz zakażeń i chorób zakaźnych, poz. 18; Art. 27, ust. 1; Art. 52.; Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2003 r. w sprawie wzorów formularzy zgłoszeń (...) oraz sposobu ich przekazywania (Dz. U. Nr 90, poz. 853; z późniejszymi zmianami): §2.]. Stan realizacji tych istotnych z epidemiologicznego punktu widzenia lekarskich obowiązków budzi jednak zastrzeżenia. Jak wynika z wystosowanego do lekarzy w dniu 19-05-2008 apelu Krajowego Specjalisty ds. Epidemiologii ciągle zgłaszalność chorób zakaźnych i niepożądanych odczynów poszczepiennych w Polsce jest niedostateczna i bardzo zróżnicowana terytorialnie.

W zaleceniach Komitetu Doradczego ds. Szczepień (ACIP) WHO zostały podane wskazania kliniczne do szczepień oraz wyodrębnione grupy wysokiego ryzyka osób szczególnie narażonych na wystąpienia powikłań grypy. Należą do nich, m.in.: zdrowe dzieci, które w sezonie epidemicznym będą w wieku 6 - 23 miesiąca życia i kobiety, które w czasie najbliższego sezonu epidemicznego grypy będą w II lub III trymestrze ciąży; personel zakładów opieki zdrowotnej i placówek społecznej.

Wydaje się, że ważnym zadaniem władz publicznych odpowiedzialnych za politykę zdrowotną winno być uświadamianie społeczeństwa o skutkach i zagrożeniach zdrowotnych oraz społeczno-ekonomicznych, spowodowanych przez infekcje grypowe, jak również popularyzacja działań profilaktycznych. Z drugiej strony istnieje potrzeba podjęcia wysiłków w celu zmiany poglądów na sprawy szczepień przeciwko grypie w samym środowisku medycznym, zwłaszcza wśród lekarzy rodzinnych, pediatrów i położników. O wskazaniach do szczepień decyduje oczywiście lekarz ale udzielanie

właściwych informacji na temat oferty i organizacji szczepień przeciwko grypie, zwłaszcza osobom z grup podwyższonego ryzyka, uważać należy za etyczną powinność.

Wobec powyższego na podstawie art. 13 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (jt. Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o udzielenie informacji odnośnie do podjętych przez Ministerstwo działań na rzecz poprawy zgłaszalności zachorowań na grypę a także na rzecz zwiększenia odsetka osób zaszczepionych przeciwko grypie, zwłaszcza w grupach podwyższonego ryzyka. Będę również zobowiązany za przekazanie stanowiska Ministerstwa Zdrowia na temat aktualnej sytuacji epidemiologicznej grypy oraz w sprawie zapewnienia pacjentom dostępu do szybkiej i pełnej diagnostyki zakażeń wirusem grypy, a także do właściwego leczenia.

Łukasz Jędrzejewski
Jacek Hochmowski